

III TAVALINE PÜHAPÄEV B AASTAL

(Esimene lugemine Jn 3:1-5.10)

Lugemine prohvet Joonas raamatust

Neil päevil tuli Joonas Jumala Sõna: “Sea end teele ja mine Niinivesse, suurde linna, ja ütle neile edasi kõik ähvardussõnad, mida mina neile lasen öelda.” Ja Joonas seadis end teele ning läks Niinive linna, nii nagu Jumal teda oli käskinud. Niinive oli suur linn Jumala ees, linna läbikäimine nõudis kolm päevateekonda. Ja Joonas käis esimese päeva teed, kuulutas ja hüüdis: “Veel nelikümmend päeva, ja Niinive hävitatakse!” Ja Niinive mehed – nii suured kui väikesed – uskusid tema sõnu, kuulutasid välja paastu ning panid selga kotiriide. Ja Jumal nägi nende tegusid, et nad pöördusid oma kurjalt teelt, ja ta kahetses kurja, millega ta neid oli ähvardanud, ega lasknud sellel sündida. See on Jumala Sõna.

Vastulaul (Ps 25:4-5.6-7.8-9 R:4)

R: Issand, anna oma teed mulle teada, õpeta mulle oma radu.

Issand, anna oma teed mulle teada ja õpeta mulle oma radu.

Juhata mind käima tõeteed ja õpeta mind,

sest sina oled Jumal, mu Lunastaja,

sinu peale loodan ma kogu aja.

R:

Tuleta meelde oma halastust ja heldust, Issand,

sest need on igavesest ajast.

Ära vaata minu noorusaja patte ja üleastumisi,

mõtle minu peale oma helduses, sest sina oled hea.

R:

Issand on hea ja õiglane,

seepärast näitab ta eksijaile õiget teed.

Ta juhatab alandlikke oma õiguse järgi

ja õpetab leplikele oma radu.

R:

(Teine lugemine 1Ko 7:29-31)

Lugemine püha apostel Pauluse esimesest kirjast korintlastele:

Ma ütlen teile, vennad, et aega on vähe, sellepärast peab igäüks, kellel on naine, elama nii, justkui tal ei olekski. Ja kes nutab, nagu ta ei nutaks, ja kes on rõõmus, nagu ta ei olekski rõõmus. Ning kes ostab, nagu ta ei saakski ostetut endale pidada, ja kes seda maailma kasutab, justkui ta ei kasutakski seda, sest selle maailma nägu kaob.

See on Jumala Sõna.

(Salm enne evangeeliumi Mk 1:15)

Halleluuja. Jumalariik on lähedal,
parandage meelt ja uskuge Evangeeliumi. Halleluuja.

(Evangeelium Mk 1:14-20)

Lugemine püha Markuse evangeeliumist

Pärast seda, kui Ristija Johannes oli vangi pandud, tuli Jeesus Galileamaale ja kuulutas Jumala evangeeliumi ning ütles: “Aeg on täis ja jumalariik on lähedal, parandage meelt ja uskuge evangeeliumi.” Ja kui ta Galilea järve ääres kõndis, nägi ta Siimonit ja Andreast võrku järve laskmas, sest nad olid kalurid. Ning Jeesus ütles neile: “Käige minu järel, ja ma teen teist inimesepüüdjad.” Ning sedamaid jätsid nad maha oma võrgud ja läksid tema järel.

Kui aga Jeesus edasi läks, nägi ta Jaakobust, Sebedeuse poega, ja Johannest, tema venda, paadis võrke parandamas; ning samas ta kutsus neidki. Ja nad jätsid oma isa Sebedeuse paati ühes palgalistega ning läksid Tema järel.

See on Issanda Sõna.

Sissejuhatus

Armsad õed ja vennad, me kõik oleme kutsunud käima Jeesus Kristuse järel, elama tema poolt meile õpetatud põhimõtete järgi. Enne meid on elanud palju põlvkondi, kes on püüdnud teha sedasama, aga välja on see neilgi tulnud... nagu alati. Nimelt kuulub Jeesuse järgimise juurde ka kuulumine kirikusse ja kogudusse, kuid maailmas ringi vaadates selgub, et iga kogukond võib Jeesuse järel käimisest aru saada omamoodi.

Kui Jumal meid nii öelda “kinni püüab”, siis vastab see ka meie enda soovile oma Looja üles leida.

Kuid mõte mingite inimesepüüdjate kätte sattumisest kõlab hirmutavalt, tekitab kahtluse, kas nad on ikka Jeesuse poolt meie juurde saadetud, või seisame vastamisi huntidega lambanahas.

Me palvetame Kyrie...

Jutus

Armsad õed ja vennad, 1870. aasta suvel kuulutas Paavst Pius IX Vatikani I kirikukogul välja uue usutõe – paavsti ilmeksimatuse dogma. Nii mõnelegi tuleb üllatusena, et see toimus niivõrd hiljuti, alles XIX sajandi teisel poolel, mitte ei olnud käinud paavstlusega kaasas aegade hämarusest saadik. Aga loeme, kuidas kõlas see tekst kontsiili dokumendis. “Peetruse järeltulijana, Kristuse vikaarina ja kiriku kõrgeima juhina on paavstil täielik, korrakohane ja otsene piiskoplik võim nii universaalse kiriku kui ka üksikute piiskopkondade üle. See laieneb nii usu- ja moraaliküsimustele kui ka distsipliinile ja kirikuvalitsusele.” (4. peatükk: De Romani Pontificis infallibili magisterio).

See uus dogma tekitas palju segadust ja lõhenemisi, põhjustades nn vanakatoliiklaste kiriku tekkimise, ning on vaidluste allikaks tänapäevani. Kuid mis oli selle õpetuslause eesmärk ja positiivne tähendus, ning mis on selles küsitavat?

Dogmaatika seisukohast pole paavsti ilmeksimatuse idee tegelikult midagi ette heita. Dogmad – see tähendab usu aluseks olevad fundamentaalsed õpetuslused – peavad olema muutumatud ja vastama Jumala ilmutatud põhimõtetele. Kui kirik on üks, siis peab tal olema üks juht, kellel on autoriteet ja kellele jääb viimane sõna. Näiteks kui mõni katoliiklane peaks hakkama õpetama, et Jeesus ei olnud Jumala poeg, või et püha Kolmainsust pole olemas, või et neitsi Maarja ei ole taevasse võetud, siis on paavsti kohus kinnitada, et selle inimese seisukohad on olemuslikus vastuolus kiriku usuga. Dogmaatiline eksiõpetaja on oma õpetuse läbi end ise kirikust välja heitnud, ja paavstil kui katoliku kiriku juhil on õigus seda temale teada anda. Paavsti ülesandeks on lõpetada vaidlused nende õpetuslause üle, mida tohiks muuta ainult taastulev Jeesus ise. Kuni selleni võib paavsti pidada dogmaatika küsimustes ilmeksimatuks – ja see on täiesti mõistlik seisukoht.

Moraali ja distsipliini küsimustes on aga paavsti ilmeksimatusega puht praktilisel kaalutlustel teisiti. Paavst on inimene, ja tal on paratamatult oma inimlikud eelistused. Sageli on paavstid tulnud kloostri rahva hulgast ja kipunud seetõttu soovutama ka kogu kirikule niisuguseid moraalireelgeid, mis on heal juhul täidetavad vaid rangete kloostri müüride vahel, kuid käivad maailmas elavatele inimestele üle jõu. Samuti on paavstid sattunud sageli ilmalike valitsejate mõju alla, olnud nende poolt ära ostetud, ära hirmutatud või lausa vangistatud. Mõni paavst on ise olnud kergeusklik ja läinud kaasa liberalistliku moraaliga, milles vabadus muutub üleskutseks patule. Igal juhul tuleb ka ära märkida fakt, mis pole kindlasti juhuslik, et ükski paavst pole oma ilmeksimatust moraali küsimustes mitte kunagi kasutanud.

Samuti on paavstil raske, sisuliselt võimatu, olla ilmeksimatu distsiplinaarse kirikuvalitsemise küsimustes, sest ta ei saa tunda kõiki poolttest miljardit katoliiklast isiklikult. Ka piiskoppide nimetamisel maailma eri regioonidesse saab ta enamasti toetuda ainult kolmandate isikute soovitudele, mis on pea alati kantud soovitajate isiklikest huvidest. Kiriku ühtsuse säilitamiseks on paavsti õigus piiskoppe nimetada tõesti hädavajalik ja vältimatu... kuid senise praktika valgusel oleks parem jätta ilmeksimatuse küsimus selles osas pigem kommenteerimata.

Armsad õed ja vennad, Jeesus tegi oma jüngritest inimesepüüdjad. Pole kahtlust, et tema mõttekujund oli inspireeritud sõnademängust, sest jüngrid olid ju seni olnud kalurid, kalapüüdjad. Kuid vaevalt on Jumalal rõõmu kalade kombel kinni püütud inimestest – ja ega meiegi ei tahaks leida end abituna võrgus siplemas. Seega otsigem ise Jumalat, uskugem tema ilmutatud põhimõtteid ning arvestagem sellega, mis on meie jaoks võimalik ja mis võimatu, mis on mõttekas ja mis kahjulik. Amen.